

PROPOSITIONS FOR NON-FASCIST LIVING

PROPOSITIONS #2: *Assemblism*

25 NOVEMBER 2017

Performatieve
conferentie

Programma

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Gemeente Utrecht

bak

basis voor **actuele** kunst

Met

Kate Shea Baird (Barcelona en Comú); Merve Bedir (architect en medeoprichter van Land+Civilization Compositions); Grégory Castéra (curator en medeoprichter van Council Paris); Maya Felixbrodt (componist en muzikant); iLiana Fokianaki (schrijver en curator, State of Concept Athens, Extra City); Quinsy Gario (kunstenaar, activist en 2017-2018 BAK Fellow); Menno Grootveld (DiEM25 Nederland); Havin Güneşer (journalist, vrouwenrechtenactivist, Freedom for Abdullah Öcalan/Peace in Kurdistan); Ernst van den Hemel (onderzoeker aan Universiteit Utrecht en activist); Birgitta Jónsdóttir (dichter, Piratenpartij IJsland); KUCHENGA (schrijver en onruststoker, Black Lives Matter UK, Bent Bars Collective); Aurélie Lierman (radioproducent, vocalist en componist); Lorenzo Marsili (oprichter van European Alternatives en lid van coördinatiecommissie DiEM25); Shela Sheikh (onderzoeker aan Goldsmiths, University of London); Jonas Staal (kunstenaar en oprichter van *New Unions*); Igor Stokfiszewski (journalist, kunstenaar en activist, Political Critique, DiEM25); en Samuel Vriezen (componist en schrijver).

Propositions #2: Assemblism

We zijn getuige van de opkomst van een nieuwe autoritaire wereldorde. Van Trump in de Verenigde Staten tot Temer in Brazilië, van uiteenlopende ultranationalistische en fascistische bewegingen in Europa tot Erdoğan in Turkije, van Poetin in Rusland tot Modi in India: er worden nieuwe scheidingen tussen 'wij' en 'zij' – tussen Us en Them – opgelegd.

Tegelijkertijd, van de Arabische Lente tot Los Indignados, van de revolutie in Rojava tot Black Lives Matter en de opkomst van pan-Europese bewegingen, verzamelen miljoenen mensen zich in bevrijde autonome zones, bezette gebouwen, pleinen, gevangenissen en culturele ruimtes om collectief een andere egalitaire maatschappij in de praktijk te brengen.

Filosoof Judith Butler noemt deze praktijken 'performative assembly'¹, in haar beschrijving van de manier waarop lichamen, wiens levensondersteunende structuren ingrijpend worden bedreigd, zich verzamelen in reactie op hun gedeelde ervaring van precariteit. Butler went deels een artistiek vocabulaire aan om te beschrijven hoe de performatieve assemblee nieuwe sociale vormen en alternatieve instituties voortbrengt. Ze bespreekt assembly als een 'assemblage'² en als een praktijk met 'theatrale'³ componenten.

Wat voor democratische culturen manifesteren zich middels assemblistische praktijken? En hoe dragen zulke democratische culturen bij aan het tot stand brengen van nieuwe vormen van emancipatorisch (zelf)bestuur? Cultuurwerkers, vertegenwoordigers van politieke organisaties en activisten bediscussiëren tijdens

deze bijeenkomst de culturele dimensies van de performatieve assemblee, van de nieuwe pan-Europese bewegingen tot vormen van niet-menselijke samenkomst, in verkenning van mogelijke allianties in het licht van de opkomende autoritaire wereldorde.

Propositions #2: Assemblism is de tweede performatieve conferentie in het kader van BAK's langlopende onderzoekstraject *Propositions for Non-Fascist Living*. Dit onderzoekstraject komt voort uit de dramatische terugkeer en normalisering van historische en hedendaagse vormen van fascisme. *Propositions for Non-Fascist Living* probeert methodes van gedeïndividualiseerd leven te duiden en in praktijk te brengen; methodes waarin verscheidenheid en verschil relaties creëren anders dan die worden ingegeven door macht en hiërarchie.

Propositions #2: Assemblism is ontwikkeld in navolging van de samenwerking in 2017 tussen BAK en de campagne *New Unions* (2016–doorlopend) van Studio Jonas Staal met bijdragen van onder anderen architect Paul Kuipers en vormgever Remco van Bladel. Hierin werden in een samenwerking met de pan-Europese Democracy in Europe Movement 2025 (DiEM25) de installaties voor hun publieke bijeenkomsten vormgegeven. Uit deze campagne voortgekomen werken zijn ook onderdeel van de performatieve conferentie bij BAK.

De activiteiten van BAK worden mede mogelijk gemaakt door financiële steun van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Gemeente Utrecht.

¹ Judith Butler, *Notes Toward a Performative Theory of Assembly* (Cambridge, MA: Harvard University Press, 2015).

² Ibid., p. 68.

³ Ibid., p. 85.

Programma

11.30–12.00

DEUREN OPEN

12.00–12.10

WELKOMSTWOORD: PROPOSITIONS FOR NON-FASCIST LIVING

Maria Hlavajova (BAK, basis voor actuele kunst, Utrecht)

Wat betekent het als een instelling voor hedendaagse kunst de traditionele modi van maatschappijkritiek verlaat en beweegt naar een van proposities, in het aangezicht van een nieuwe autoritaire wereldorde?

12.10–12.30

ASSEMBLISM: INTRODUCTIE

Jonas Staal (kunstenaar, New Unions)

Hoe kan, door het werk van Butler, de artistieke dimensie van de performatieve assemblee gedefinieerd worden? En hoe verandert assembleisme als zodanig de praktijk van kunstenaars en de definitie van kunst?

12.30–14.00

FIRST ASSEMBLY: THE PAN-EUROPEAN ASSEMBLY

Keynote door Lorenzo Marsili (European Alternatives, DiEM25), met iLiana Fokianaki (schrijver en curator, State of Concept Athens, Extra City), Menno Grootveld (DiEM25 Nederland) en Igor Stokfiszewski (Political Critique, DiEM25)

De toekomst van de Europese Unie is gegijzeld door zowel ultranationalisten in de 'Leave'-campagne, als de Eurocratische austeriteit-elite in het 'Remain'-kamp. Welke alternatieve scenario's kunnen verbeeld en in de praktijk gebracht worden om een transdemocratische unie tot stand te brengen?

12.30–12.40

INTRODUCTIE DOOR MODERATOR ILIANA FOKIANAKI

12.40–13.10

KEYNOTE DOOR LORENZO MARSILI

13.10–13.25

REACTIE DOOR IGOR STOKFISZEWSKI

13.25–13.50

GESPREK

13.50–13.55

STATEMENT VAN HET PUBLIEK DOOR MENNO GROOTVELD

13.55–14.00

SAMENVATTING DOOR ILIANA FOKIANAKI

14.00–14.15

COMPOSING ASSEMBLY—FIRST ACT

Compositie door Maya Felixbrodt (componist en muzikant), Aurélie Lierman (radiokunstenaar, vocalist en componist) en Samuel Vriezen (componist en schrijver)

Hoe vertalen de uiteenlopende stemmen en veelzijdige componisten in een performatieve assemblee zich naar nieuwe democratische culturen – een muzikale cultuur in het bijzonder?

14.15–15.15

LUNCHPAUZE

15.15–16.45

SECOND ASSEMBLY: NON-HUMAN ASSEMBLAGES
Keynote door Shela Sheikh (onderzoeker, Goldsmiths, University of London), gevolgd door een gesprek met Merve Bedir (architect, Land+Civilization Compositions), gemodereerd door Grégory Castéra (curator en medeoprichter, Council Paris)

Praktijken van performatieve assemblee worden vaak begrepen als een vorm van menselijke samenkomst, maar mensen zijn ook afhankelijk van ecologische assemblages. Hoe komen niet-menselijke subjectiviteiten samen, en hoe kan hun politieke agency begrepen en herkend worden?

15.15–15.25

INTRODUCTIE DOOR GRÉGORY CASTÉRA

15.25–15.45

LEZING DOOR SHELA SHEIKH

15.45–16.05

LEZING DOOR MERVE BEDIR

16.05–16.40

GESPREK

16.40–16.45

SAMENVATTING DOOR GRÉGORY CASTÉRA

16.45–17.00

COMPOSING ASSEMBLY—SECOND ACT

Compositie door Maya Felixbrodt (componist en muzikant), Aurélie Lierman (radiokunstenaar, vocalist en componist) en Samuel Vriezen (componist en schrijver)

17.00–17.30

PAUZE

17.30–19.30

THIRD ASSEMBLY: AFTER THE ASSEMBLY

Gesprek tussen Kate Shea Baird (Barcelona en Comú), Havin Güneşer (Freedom for Abdullah Öcalan/Peace in Kurdistan), Birgitta Jónsdóttir (Piratenpartij IJsland) en KUCHENGA (Black Lives Matter UK), gemodereerd door Ernst van den Hemel (onderzoeker aan Universiteit Utrecht en activist)

In Noord- en West-Koerdistan leidden decennia aan in het geheim voltrokken assemblees tot revolutionaire regionale onafhankelijkheidsverklaringen. 15M/Los Indignados hebben in Catalonië en Spanje hun energie en verbeelding vertaald tot nieuwe politieke partijen en gemeentelijk bestuur. Hoe wordt macht verkregen en uitgeoefend na het initiële moment van de performatieve assemblee?

17.30–17.40

INTRODUCTIE DOOR ERNST VAN DEN HEMEL

17.40–17.55

ERNST VAN DEN HEMEL IN GESPREK MET HAVIN GÜNEŞER

17.55–18.10

ERNST VAN DEN HEMEL IN GESPREK MET KUCHENGA

18.10–18.25

ERNST VAN DEN HEMEL IN GESPREK MET KATE SHEA BAIRD

18.25–18.40

ERNST VAN DEN HEMEL IN GESPREK MET BIRGITTA JÓNSDÓTTIR

18.40–19.25

GESPREK

19.25–19.30

SAMENVATTING DOOR ERNST VAN DEN HEMEL

19.30–19.45

COMPOSING ASSEMBLY—CLOSING ACT

Compositie door Maya Felixbrodt (componist en muzikant), Aurélie Lierman (radiokunstenaar, vocalist en componist) en Samuel Vriezen (componist en schrijver)

19.45–20.45

DINER

20.45–21.30

ROET IN HET ETEN BOEKPRESENTATIE

Boekpresentatie van *Roet in het Eten* door Quinsy Gario (dichter, kunstenaar en 2017–2018 BAK Fellow)

Gedurende de dag is een vegetarische lunch (€5) en vegetarisch avondeten (€10) te koop, verzorgd door Rammenas en Koffie Leute uit Utrecht.

KATE SHEA BAIRD

sloot zich aan bij Barcelona en Comú in juni 2014. Ze coördineert de Internationale Commissie van het platform, dat de Fearless Cities top organiseerde in juni 2017, welke meer dan 100 gemeentelijke platformen wereldwijd voor het eerst bij elkaar bracht.

BARCELONA EN COMÚ

Barcelona en Comú is opgericht in 2014 en fungeert als een burgerplatform. Het agendeert sociale rechtvaardigheid en gemeenschapsrechten, bevordert participatiedemocratie en ontwikkelt voor Barcelona een nieuw model voor toerisme. Door gezamenlijke actie biedt het platform een transparant samenwerkingsmodel voor de stad en haar instellingen.

MERVE BEDIR

is een medeoprichter van Land+Civilization Compositions en een PhD-kandidaat aan de faculteit Bouwkunde van de Technische Universiteit Delft, Delft. Ze is een lid van Matbakh-Mutfak, een transnationaal vrouwencollectief in Gaziantep, een oprichtend lid van het Center for Spatial Justice in Istanbul en deel van Future+Aformal Academy, een onafhankelijke school voor urbanisme en kunst in Shenzhen. Haar eerste boek *Vocabulary of Hospitality* is aanstaande (2017).

LAND+CIVILIZATION COMPOSITIONS

Land+Civilization Compositions, werkzaam in de Randstad en Istanbul, werkt vanuit multidisciplinaire praktijken en samenwerkingen aan kwesties rond gebouwde vorm in uiteenlopende contexten.

GRÉGORY CASTÉRA

is een medeoprichter en mededirecteur van Council, Parijs. Hij was mededirecteur van Les Laboratoires d'Aubervilliers, Aubervilliers, coördinator van Bétonsalon, Parijs, en is co-auteur van het online project *Encyclopédie de la Parole* (Encyclopedie van het Gesproken Woord).

COUNCIL

Council is een non-profitorganisatie in Parijs dat kennis uit de kunsten, wetenschappen en de maatschappij samenbrengt om nieuw begrip van maatschappelijke kwesties te bevorderen. Council is opgericht in 2013 en stelt tentoonstellingen samen, organiseert een publiek programma, is opdrachtgever voor kunstenaars en schrijvers en heeft een fellowship-programma.

MAYA FELIXBRODT

speelt viool, componeert, tekent gezichten, maakt grootschalige collages, danst, onderzoekt beweging en muziek, maakt performancekunst, zingt, improviseert, maakt video's, schrijft over haar dromen, schrijft poëzie, treedt op als solist en met genootschappen, en initieert en neemt deel in verschillende muzikale en interdisciplinaire samenwerkingen, inclusief haar genootschappen Zvov, 32 en GHOM. Ze is ook de samensteller van *Synzine*, een tijdschrift voor muzikale spellen.

ILIANA FOKIANAKI

is een schrijver en curator. Ze is een medeoprichter van het platform *Future Climates*, doet een PhD-onderzoek naar de synapses tussen kunst, identiteit, politiek en economie

aan Panteion Universiteit, Athene. Sinds maart 2017 is zij een curator van Extra City Kunsthall, Antwerpen. Fokianaki is de oprichter van State of Concept Athens, Athene.

STATE OF CONCEPT ATHENS

State of Concept Athens is opgericht in 2013 en is de eerste non-profit galerie in Griekenland om Griekse en internationale kunstenaars met tentoonstellingen onder de aandacht te brengen. In aanvulling daarop organiseert het uiteenlopende evenementen en projecten en beoogt een brug te zijn tussen Athene en de internationale hedendaagse kunstwereld.

QUINSY GARIO

is een beeldend en performancekunstenaar. Zijn werk *Zwarte Piet Is Racisme* (2011–2012) bekritiseerde de kennis rondom de racistische Nederlandse figuur en praktijk Zwarte Piet. Gario heeft een MA Artistic Research aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten, Den Haag en heeft een academische achtergrond in genderstudies en postkoloniale studies.

MENNO GROOTVELD

is een journalist, vertaler en uitgever met een achtergrond in piratenradio, televisie-redactie en het organiseren van mediaconferenties. Hij is een lid van de Democracy in Europe Movement 2025 (DiEM25) Nederland.

DEMOCRACY IN EUROPE MOVEMENT 2025 (DIEM25)

DiEM25 is een pan-Europese, grensoverstijgende beweging die werkt naar een gedemocratiseerde Europese Unie in reactie op toenemende nationalisme. DiEM25 is opgericht in 2015 en organiseert door participatie en openheid om een gezamenlijk antwoord te ontwikkelen voor de vijf crises die Europa volgens hen beïnvloeden: schuld, banken, armoede, lage investering en migratie. Naast Grootveld, zijn ook deelnemers aan *Propositions #2: Assemblism* Lorenzo Marsili en Igor Stokfiszewski verbonden aan DiEM25.

HAVIN GÜNEŞER

is een ingenieur, journalist en vrouwenrechtenactivist. Ze is een van de woordvoerders van het internationale initiatief Freedom for Abdullah Öcalan/Peace in Kurdistan en een vertaler van Öcalans boeken.

FREEDOM FOR ABDULLAH ÖCALAN/PEACE IN KURDISTAN

Freedom for Abdullah Öcalan/Peace in Kurdistan is een internationaal initiatief dat is opgericht in 1999 na de arrestatie van de Koerdische leider. Het zet zich in voor een vredige en democratische oplossing voor de Koerdische kwestie. Het initiatief publiceert en wijdt zich aan lobbywerk en public relations.

ERNST VAN DEN HEMEL

is een onderzoeker aan het departement Filosofie en Religiewetenschap aan de Universiteit Utrecht, en is activist. Zijn academische werk beslaat onderwerpen als nationalisme, populisme en religie.

BIRGITTA JÓNSDÓTTIR

is een 'poëticus', een voormalig parlementslid voor Civic Movement en de IJslandse Piratenpartij in het IJslandse parlement, en een voorzitter van het International Modern Media Institute, Reykjavik. Zij is reeds lange tijd activist en specialiseert zich in 21ste-eeuwse wetgeving, zich daarbij richtend op directe democratie, vrijheid van meningsuiting, informatie en digitale privacy.

IJSLANDSE PIRATENPARTIJ

De in 2012 opgerichte IJslandse Piratenpartij is een politieke partij waarvan het kernbeleid bestaat uit: democratie, transparantie, burgerrechten, het recht tot zelfbeschikking, openbare toegang tot informatie en verantwoordelijke besluitvorming. In de parlementaire verkiezingen in IJsland ontving de partij 9,2 procent van de stemmen en heeft nu zes parlementaire zetels.

KUCHENGA

is een schrijver, een onruststoker en een gretige consument van cultuur, hoog en laag. Ze is een zwarte transfeminist wier werk sprankelt van levendigheid en originaliteit. Ze is deel van Black Lives Matter UK en het Bent Bars Collective, woont nabij de Thames in Londen en is vaak al stoeiend met haar hond Nene te vinden in Battersea Park.

BLACK LIVES MATTER UK (BLMUK)

BLMUK is het hoofdstuk van Black Lives Matter Global Network in het Verenigd Koninkrijk, dat zich inzet voor Zwarte empowerment en het einde van geweld tegen Zwarte gemeenschappen. De coalitie wijdt zich aan alle Zwarte levens, werkt in afstemming met andere antiracistische groepen, is niet gelieerd aan enige politieke partij en omarmt intersectionaliteit binnen de beweging.

AURÉLIE LIERMAN

is een radiokunstenaar, vocalist en componist met een fascinatie voor de narratieve kracht van abstract geluid en muziek. Ze voegt regelmatig dramatische en documentaire elementen aan muzikale composities (en vice versa) en presenteert nieuwe muziek van talloze opkomende componisten. Ze staat als geluidskunstenaar en vocalist op twee albums van Nurse With Wound.

LORENZO MARSILI

is een schrijver, politiek activist en oprichtend lid van de transnationale organisatie European Alternatives en een van de initiators van de pan-Europese beweging DiEM25. Hij werkte voorheen in de journalistiek en was een oprichtend redacteur van *Naked Punch Review*. Zijn laatste boek *Citizens of Nowhere* is aanstaande (2018).

EUROPEAN ALTERNATIVES

European Alternatives is een maatschappelijke organisatie toegewijd aan de verkenning van het potentieel van transnationale politiek en cultuur. De organisatie draagt haar boodschappen van democratie,

gelijkheid en natiestaat-overstijgende cultuur uit door middel van participatieve ruimtes, campagnes, evenementen, publicaties en het jaarlijkse Transeuropa Festival.

SHELA SHEIKH

doceert aan Goldsmiths, University of London, Londen, waar zij de MA-programma's Postcolonial Culture en Global Policy samenstelt, alsook het PhD-programma Cultural Studies. Haar huidige onderzoek richt zich op kolonialisme, botanie en de politiek van het planten. Met Ros Gay is zij co-redacteur van een speciaal nummer van Third Tekst getiteld "The Wretched Earth: Botanical Conflicts and Artistic Interventions" (lente 2018).

JONAS STAAL

is een kunstenaar en oprichter van de artistieke en politieke organisatie *New World Summit* (2012–doorlopend), de *New World Academy* (mede opgericht met BAK, 2013–2016) en de campagne *New Unions* (2016–doorlopend). Staals interdisciplinaire werk richt zich op de relatie tussen kunst, democratie en propaganda. Hij voltooit op dit moment onderzoek naar hedendaagse propagandakunst aan het PhDArts programma van de Universiteit Leiden, Leiden.

NEW UNIONS

New Unions is een artistieke campagne dat samenkomsten, verspreid over het Europese continent, organiseert om huidige Europese crises het hoofd te bieden. Door de verbeelding van kunst beoogt *New Unions* emancipatoire krachten samen te brengen uit de domeinen van kunst, politiek en activisme om een nieuwe transdemocratische unie

tot stand te brengen. *Propositions #2: Assemblism* is de culminatie van de samenwerking tussen BAK en *New Unions* in 2016.

IGOR STOKFISZEWSKI

is een onderzoeker, activist, journalist en kunstenaar. Hij is deel van het team van Political Critique (Krytyka Polityczna) en DiEM25, auteur van *Zwrot Polityczny* (Politieke Omwenteling) (2009), redacteur van *Culture and Development: Beyond Neoliberal Reason* (2017) en co-redacteur van onder andere het boek *Build the City: Perspectives on Commons and Culture* (2015).

POLITICAL CRITIQUE (KRYTYKA POLITYCZNA)

Political Critique is opgericht in 2002 en is de grootste Centraal- en Oost-Europese vrijzinnige netwerk van instellingen en activisten. Het organiseert workshops, tentoonstellingen, debatten, seminars, een driemaandelijks online tijdschrift, een uitgeverij, culturele centra in Polen, en activistische verenigingen in Duitsland, Polen en Oekraïne.

SAMUEL VRIEZEN

is een componist en schrijver, werkzaam in Amsterdam. Onlangs voltooide hij *Schade*, een radiostuk voor de VPRO over de verborgen politiek van olieverontreiniging in de Niger-delta en de tijdelijkheden van onomkeerbaarheid en overleving. In 2016 publiceerde hij *Netwerk in Eclips* en essays en gedichten over verandering in een netwerk-wereld. Hij doceert artistic research aan componisten aan het Koninklijke Conservatorium, Den Haag.